

9 april 2025

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

MIXED-TEAMS (Ad en Bachelor)

1 Inleiding

Af en toe liggen er in een 'straatboekenkastje' interessante exemplaren voor het grijpen, maar wel vaak helaas verfromfaaid. Maar het kan ook gaan om boeken die de status 'mint' verdienen. Zo kwam op die wijze een tijdje geleden het 'Handboek voor elke mentor'¹ op onze burelen terecht, weliswaar stammend uit 2014, maar gezien de staat ervan kennelijk door de eigenaar niet echt volop geraadpleegd als zijnde onderdeel van zijn of haar dagelijkse kost.

De doelgroep van het handboek bestaat uit mentoren van havo- en vwo-scholen, maar er zijn voldoende hoofdstukken en vooral paragrafen die een duidelijk algemeen karakter kennen. We pikken er eentje uit als het gaat om het onderwerp vrij te vertalen naar het hbo met de Ad en de Bachelor. Het sterke vermoeden bestaat dat er al diverse hogescholen die zich hier al lang en heel sterk in herkennen, maar dat is altijd het geval met bepaalde scenario's (en gelukkig ook maar).

2 Duo-mentoraat

Een paragraaf uit het boek is gewijd aan het zogenoemde 'duo-mentoraat'. Dat wil zeggen dat alle mentoren in principe hun eigen klas hebben maar dat ze koppels vormen, dus twee klassen als het ware combineren. Ze verdelen de taken en de activiteiten die worden uitgevoerd, gebruikmakend van elkaars sterke punten. Ook kunnen ervaringen worden gedeeld en worden in voorkomend geval groepjes onder elkaar worden verdeeld, gelet op eventuele problemen die spelen en om een goed gedragen oplossing vragen. Zo kan dus effectief met de inzet worden omgegaan.

3 Duo's en andere soorten teams in het hbo rond de Ad en de Bachelor

Het is mogelijk een aardige gedachte om mee te spelen, het 'duo-schap'. Uiteraard kent een hogeschool een eigen aanpak en een daarbij passend systeem voor de inzet van stafmedewerkers binnen de Ad- en bachelor-opleidingen, dus wat nu volgt kan best een overbodig voorstel zijn. Maar goed, soms zitten er ook nog nieuwe interessante kanten aan, om mee te nemen.

Daarom verstrekken we een aantal scenario's rond het samenwerken over de grenzen van opleidingen heen. Het gaat om vormen die passen bij het aanbod van Ad- en bacheloropleidingen omdat ze nu eenmaal met elkaar te maken hebben – om maar een paar situaties te geven:

- Er is voorafgaande aan het hbo een keuzemogelijkheid: de Ad doen of de Bachelor...
- De Ad'er kan vervolgens doorgaan met een aanvullend bachelorprogramma....
- Sommige bachelorstudenten stoppen al snel met de studie om aan een Ad te beginnen...

We gaan het hier hebben over een paar scenario's, zeker niet uitputtend. Zie het als een onderwerp voor een gemeenschappelijke 'heidag' van de teams die binnen de hogeschool betrokken zijn bij verwante Ad- en bachelor-opleidingen. Die sessies zullen ongetwijfeld al jarenlang plaatsvinden, om lopende zaken gezamenlijk te bespreken en elkaars 'werelden' te blijven verkennen. Er is nu met de Ad voldoende te doen, lijkt ons. Een structuur hiervoor hanteren is vaak pure winst.

3.1 Mentoraat – verwante opleidingen

Elke klas of af te bakenen groep zal wel een mentor hebben. Een scenario is vervolgens dat er een team is dat bestaat uit mentoren van een Ad-groep en een Bachelorgroep. Gezien de problematiek

¹ Auteurs: Maya Bakker-de Jong en Ivo Mijland, uitgeverij Quirijn, 14^e herziene druk.

die zich in het hbo kan voordoen, ligt het eigenlijk voor de hand om zo mogelijk teams met vier in plaats van twee mensen te hebben, mede om de taken zo goed en optimaal mogelijk te verdelen. Studenten komen om deze wijze ook met verschillende mensen en 'behandelingsmethodes' in aanraking. Dat zal later in het bedrijfsleven ook het geval zijn, met het samenwerken in teams van verschillende afdelingen, om complexe zaken bij de kop te kunnen pakken.

3.2 Kerndocenten – verwante opleidingen

Binnen de Ad- en bacheloropleidingen wordt gewerkt met duidelijke kernvakken, vaak te zien als de componenten in het hart van het programma. Het ligt voor de hand dat er een team (vakgroep) is waarbinnen met de betrokken docenten voor de Ad en de Bachelor met elkaar periodiek afstemmen wat in beide opleidingen met de vakken gebeurt, vooral ook van belang voor de doorstroom met een Ad naar een aanvullend bachelorprogramma.

3.3 Programma-coördinatoren – verwante opleidingen

Veelal kent elke opleiding een of meerdere programma-coördinatoren die als taak hebben om te kijken naar de opbouw, het aanpassen van leerlijnen, de inbedding van afstudeerrichtingen, het actualiseren van de eindtermen (leeruitkomsten, beroepsprofiel...) en zo zijn er nog wel wat meer taken te benoemen. Ook hiervoor kan een team met vertegenwoordigers van de Ad- en de bacheloropleidingen worden gevormd. Ze kunnen misschien ook zorgen voor gemeenschappelijke onderwijseenheden. De doorstroom vanuit de Ad kan wellicht met een (korte) brugperiode plaatsvinden. Daarvoor dient in goed overleg te worden bekeken hoe deze wordt aangeboden en wie voor wat zorgt.

3.4 Kwaliteitszorgmedewerkers – verwante opleidingen

Beide opleidingen, Ad en Bachelor, moeten elke zes jaar worden herbeoordeeld, om de accreditatie te behouden. Men zou bij verwante opleidingen de NVAO kunnen verzoeken om die beoordeling tegelijkertijd te laten plaatsvinden. Maar aan de andere kant is het ook interessant om landelijke afspraken over de beoordeling te maken om allerlei ontwikkelingen nationaal in beeld te krijgen. In ieder geval is het zonder meer nodig dat er – als ze gescheiden van elkaar werken – een team is met kwaliteitszorgmedewerkers om aan de hand van de standaarden die de NVAO hanteert te bezien waarmee men elkaar over en weer van dienst kan zijn.

3.5 Managers – verwante opleidingen

De managers van de Ad en de Bachelor² spreken elkaar natuurlijk regelmatig om het beleid dat voor een volgend studiejaar in de steigers staat, te bezien op de gevolgen voor onder andere:

- Instroombeleid
- Werving
- Studiekeuzecheck
- Overstap van Bachelor naar Ad
- Doorstroom met de Ad naar een aanvullend bachelorprogramma
- Teams zoals hierboven zijn genoemd
- Bijdrage aan het beleid van de hogeschool in z'n algemeenheid
- Nieuwe Ad-opleidingen en hoe deze in de markt te zetten – met welke doorstroomopties
- Nieuwe bacheloropleidingen en of er dan ook ruimte is voor nieuwe Ad-opleidingen
- Regionale samenwerking met het mbo, het bedrijfsleven en andere partijen die van belang zijn.

4 Dit allemaal maar dan bij minder-verwante opleidingen

Er is zonder meer veel te zeggen over vergelijkbare overleggen binnen de eigen hogeschool als het gaat om de doorstroom van Ad'ers naar opleidingen die minder verwant zijn of soms ook eigenlijk helemaal niet – zeker als het om verschillende domeinen gaat. In dat geval kan alleen maar worden geadviseerd aan de betreffende student om (samen met de mentor) in een vroeg stadium contact met de gewenste opleiding op te nemen. Het is in ieder geval aan te raden eerst ruime ervaring op te doen binnen het eigen domein met bepaalde teams, met verwante Ad- en bacheloropleidingen, om vervolgens verdere stappen te gaan zetten binnen de hogeschool.

² Er wordt hierbij gesproken over 1 Ad en 1 Bachelor, maar de verwantschap kan zich zonder meer uitstrekken over meerdere Ad's en Bachelors. Dan zal zeker het geval zijn als het deel van een 'domein' niet al te breed is ingevuld en de verwantschap zodanig is dat het altijd wel mogelijk is dat iemand daarbinnen na de Ad in twee jaar de graad Bachelor kan behalen.